

KALAUZ

**AZ EMBERBARÁTI OKTATÁS ÉS NEVELÉS TERÉN.
HAVI FOLYÓIRAT.**

A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület hivatalos közlönye.

A lap 1—3—5—7—9 számait

az egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják.

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hó utolsó napján.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:	Felelős szerkesztő és kiadó:	HIRDETÉSEK ÁRA:
Egész évre . . . 2 frt 50 kr.	Scherer István	Soronkint 15 kr.
Egyes szám ára: . . . 25 kr.	Budapest, VIII., Sándor-utca 38.	Bélyegilleték 30 kr.

TARTALOM: A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület működése az 1897. évben. — Látó vakok. — Külföldi szemle. — Vegyesek.

A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület működése az 1897. évben.

Az egyesület ezen évi működése az előkészületek megtételében nyilvánult.

A szakosztályok folytattak beható tanácskozásukat a szerencsétlenek felsegélyezése körül s hogy konkrét javaslatokat nem tehettek, az kizárólag azon a körülményen mult, hogy az egyesület anyagi ereje az alkotások létesítését nem engedhette meg.

Most foglalkozik az egyesület országos gyűjtés megindításával, melynek eredményekép nagyobb anyagi jövedelem várható.

A magas belügyi kormány a gyűjtésre vonatkozó engedélyt már megadta s a gyűjtési iveket legközelebb szét fogjuk küldeni.

Tagjaink eddigi buzgósága reményt nyujt arra, hogy a gyűjtés nem lesz eredménytelen.

Tisztelt közgyűlés!

A mikor az óvatos ember azt látja, hogy a súlyos terhet felemelni képtelen, szétszítja azt apróbb részekre s csak annyit vesz vállaira, a mennyinek elvivésére elég erőt érez magában. Lelkiismerete nem engedheti meg, hogy könnyű teherrel álljon odébb, de józansága tiltakozik az ellen is, hogy erejét túlbecsülve nagyobb teherrel induljon útnak, mint a mennyit a célponthoz vihetni remél.

Egyesületünk hasonló helyzetben volt a múlt évben. Előtte állt az az óriási feladat, hogy 50 ezer szerencsétlen ember sorsának javítását munkálja; gondozza a csecsemőt, szellemi táplálékot juttasson az ifjunak, munkával lássa el a férfit s gondtalan pihenést nyújtson a kifáradt aggnak és érezni volt kénytelen, hogy ereje csekély ahhoz, hogy csak egyik irányban is kielégítthesse a szükségletet. Mit tehetett?

Kénytelen volt felaprózni a teendőket, s egyes részekben kísérelni meg a megvalósítást. Ezt az eljárást tanusította a lefolyt évben egyesületünk s miután a szakosztályokat megalakította, ezek is ugyanezen elvek szerint kezdték meg működésüket.

A szakosztályok elnökségei a következőleg alakultak meg :

A hülyék ügyével foglalkozó szakosztály

elnökei :

Hollán Ernőné és Kléh István.

jegyzője:

Berinza János.

A vakok ügyével foglalkozó szakosztály.

elnökei :

Hampel Józsefné és Benitzky Lajos.

jegyzője:

Mihálik Lajos.

A siketnémák ügyével foglalkozó szakosztály

elnökei :

özv. Herich Károlyné és Neuschlosz Marcel.

jegyzője:

Adler Simon lett.

A szakosztályok tevékenységük irányát megállapították s ehhez az igazgató-bizottság is jóváhagyólag hozzájárult, annyi-
val is inkább, mert azt látta, hogy a szakosztályok számoltak
egyesületünk még eddig szerény anyagi helyzetével s a léte-
síteni szándékoló intézmények közül azok megvalósítását tűz-
ték ki feladatukul, melyek legkevesebb akadályokba ütköznek.

Az igazgató-bizottság maga részéről minden lehető el-
követett, hogy egyesületünk anyagilag gyarapodjék. A tag-
sági díjakból remélt jövedelem fokozása végett újból taggyűjtő
iveket bocsátott ki s küldött szét az ország minden részébe.

A portóköltések fedezéséhez a kereskedelmi minister úr
Ő Nagyméltósága 100 frt postai értékjegy adományozása által
volt kegyes hozzájárulni, a mely kegyes adományért Ő Nagy-
méltóságának e helyt is hálás köszönettel adózunk. Ezen fel-
hívások útján sikerült ugyan a tagok számát némileg szapo-
ritani, az óhajtott eredmény azonban nem éretett el.

Sokkal valószínűbbnek látszott adományok gyűjtésével
gyarapíthatni a jövedelmeket. Ez okból az egész ország terü-
letére kiterjedő gyűjtést határoztunk el s ehhez a belügymi-
nisterium jóváhagyó engedélyét kértük ki. Reményünk van,
hogy az engedélyt megkapjuk s mihelyt hazánk mai mostoha
körülményei javulást mutatnak, a gyűjtő iverket szét fogjuk
küldeni.

Támogatást kértünk továbbá a székesfőváros tanácsától
is s abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy az 1896.
évi díszfelvonulás alkalmából felállított tribünök tiszta jöve-
delméből 400 frt segélyben részesültünk.

Ezenkívül még a következő adományokat kaptuk:

Vaszary Kolos bibornok herczegprimás Ő Eminenciájája,
egyesületünk védnöke 25 frt.

Neuschlosz Marcel szakosztályi elnök az Asylum házbé-
rére 349 frt 50 krt.

A fűszerkereskedők egyesület 10 frt.

Egyesült fővárosi takarékpénztár 50 „

Első hazai takarékpénztár egyesület... .. 100 „

A siketnéma „Egyetértés“ társasköre elnöksége a febr.
6-i táncmulatság tiszta jövedelmének felerészében 105 frt 86 kr.

Özv. Sváb Sándorné urnő... .. 3 frt.

Szegedi iparbank 1 „

Pavel Mihály nagyváradai gör.-kath. püspök úr ... 4 „

Soroksári takarékpénztár 5 „

Czeglédi népbank 1 „

Barsszentkereszti takarékpénztár 2 „

Landinger Antal úr 3 „

Esztergomi káptalan 10 „

Lajosmizsei takarékpénztár 2 „

Balassagyarmati takarékpénztár 5 „

Országos központi takarékpénztár	25	frt
Klímes Gyula úr	1	„
Bartók Lajos úr	1	„
Első magyar általános biztosító társaság	50	„
Blau Arnold úr	15	„
Csongrád városi takarékpénztár	20	„
Baja város	5	„
Ó-Dombovár	5	„
Lánczy Leó orsz. képv. úr	20	„
Mármaros vármegye törvényhatósága	10	„
Szolnok-Doboka megye pénztára	9	frt 25 kr.
Nagy-Szalontai takarékpénztár	3	frt.
Villányi Alajos úr gyűjtése utján 9		
frt 50 kr., (A gyűjtőiven adakoztak: Dr. Oe. K. 1		
frt, N. N. 3 frt, Fluck Gusztáv 1		
frt, Böckh Mór 3 frt, Hromadó József, 1		
frt, N. N. 50 kr.		
Segesvár város tanácsa	3	frt 40 kr.
Stern Gusztáv vezérigazgató úr	5	frt.
Verbói takarékpénztár	3	frt.
Hirsch Magdolna úrnő gyűjtése	25	frt.

(Hozzájárultak: Trebitsch Ignác úr 5 frt, Ellenberger Károly úr 10 frt, N. N. 10 frt.)

Kralicsek János úr (Liptó Rózsahegy) adománya Kolossy Imre m. kir. erdő-gyakornok úr közbenjárására ... 25 frt.

A nemesszivű adakozóknak ez uton is hálás köszönetünket fejezzük ki s különösen hálával kell megemlékeznünk Neuschlos Marcel szakosztályi elnökről az asylum fenntartása érdekében hozott nagylelkű áldozatkészségeért.

Egyesületünk kiváló gondoskodását képezte ez évben is az, hogy a már megkezdett mozgalmak a vidéken tápláltassanak. Kaposvárott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium hathatós gyámolításával s a megye főispánjának vízeki Tallián Gyulának kiváló buzgalma folytán megnyílt a siket-néma-iskola, melynek felszerelését egyesületünk adta, lényegesen hozzájárulván ezáltal a dunántúli részekben valóban égető hiányt pótló ezen intézmény létesítéséhez.

Hazánk gazdasági helyzete mellett az elmúlt évet nem találtuk alkalmasnak arra, hogy újabb iskolák és intézetek felállítása iránt határozott javaslattal lépjünk fel, azonban több helyt az előzetes lépéseket megtettük s mihelyt elérkezettnek látjuk az időt, azonnal segítőleg fogunk közbe lépni.

A segélyezéseket illetőleg minden érdemes folyamodónak igyekeztünk sanyaru helyzetén könnyíteni. Hálás köszönettel említjük fel e helyen, hogy boldogult emlékü özv. Hevesi Bicskiz Dávidné úrnő egyesületünk kérelmére egy később siketült egyén részére cipész-varrógépet volt kegyes adományozni

s ezáltal lehetővé tette, hogy e szerencsétlen egyén műhelyt nyithasson. Egyesületünk adta a műhelyben szükséges kisebb felszereléseket.

Segélyt nyújtottunk még azáltal is, hogy a munka nélkül lévő siketnémáknak elhelyezésénél közbenjártunk.

Elismerő köszönettel kell adóznunk Szelnár József műkertész és Thék Endre gyáros uraknak, kik oly szívesek voltak, hogy pártfogoltjainknak munkát nyújtottak.

A szakosztályok tevékenységéről a következőkben van szerencsénk beszámolni:

A siketnémák ügyével foglalkozó szakosztály.

Az Asylum ügyeinek intézése a szakosztályok megalakul-tával ezen szakosztály feladatává vált s a szakosztály első gyűlése alkalmával is behatóan foglalkozott az Asylum felügyelete és szervezetével.

Az ideiglenesen megállapított házirendet átvizsgálván, azt mindaddig, míg az Asylumnak végleges szervezete meg nem állapittatik, továbbra is fenntartandónak véleményezte, valamint némi változtatással helybenhagyta az eddigi étrendet is.

A gyermekek étkezését illetőleg, tekintettel arra, hogy kilátás nyílt természetbeni adományok nyerésére is, legczélszerűbbnek mutatkozott a házi kezelés behozatala. E szerint az egy havi ételmi szer átadatott az Asylum gondozójának, a ki a megállapított méretek szerint volt köteles az ételeket kiszolgáltatni.

Az Asylum ideiglenes bérhelyiségei a gyermekek nevelése szempontjából kevésbé lévén alkalmasak, a szakosztály elhatározta, hogy lehetőleg olyan bérházat szemlél ki, mely kizárólag csak egyesületünk céljaira szolgáljon. Ilyen kisebbszerű épület minden utánjárásunk mellett sem volt ez ideig kapható s így kénytelenek voltunk egyelőre a mostani, bár kevésbé czélszerű lakásban megmaradni.

Az újabb lakás keresésére még az is ösztönzött bennünket, hogy a felvételt kérők száma tetemesen megsaporodott, több növendéket pedig a mostani helyiségekben elhelyezni nem lehetne.

A múlt tanév végével 4 asylumi növendék (Konrád Ferencz, Nagy József, Kéber Mária és Stokosza Katalin) tanulmányait befejezván, eltávozott s helyükbe 16 folyamodó nyújtotta be kérvényét. A lakás szűk volta, továbbá egyesületünknek még szerény jövedelmei kényszerítették bennünket arra, hogy fájó szívvél bár, de 11 folyamodónak kérel

mét figyelembe ne vegyük s csak az aránylag legnyomasztóbb anyagi körülmények között élő 5 gyermekről gondoskodjunk. A lefolyt évben tehát 8 siketnémát helyeztünk el az Asylumba, kiket nemcsak a lakás és élelmezés jótéteményében részesítettünk, de részben ruházattal is elláttunk.

Költségeink így tehát tetemesen megszaporodtak. Hogy ezeket fedezhessünk, kérvényt nyújtottunk be a székesfőváros tanácsához, továbbá a földművelésügyi ministeriumnál is ismeltük kérelmünket tűzifa adományozása végett. Ez utóbbi kérelmünk, mint az előző évben is, kedvező elintéztést nyert s Darányi Ignác Minister Úr Ó Nagyméltósága kegyes volt az Asylum céljaira 20 km² tölgy hasáb tűzifát díjtalanul adományozni.

E nagylelkű adományért fogadja Ó Nagyméltósága ez uton is hálás köszönetünket.

A karácsonyi ünnepeket is felhasználta a szakosztály arra, hogy a jótékony emberbarátokat az Asylum támogatására felkérje.

Ezen kérelem sem hangzott el hatástalanul, mert a karácsonyfára — mint azt hivatalos közlönyünk 3. és 5. számában is kimutattuk — a következő adományokat kaptuk:

Természetbeni adományok:

Hedrich és Strausz, (Királymalom)	50 kgr. köleskása
Herz Ármin és fiai... ..	25 kgr. szappan
Luczenbacher Pál utódai	2 ürméter fa
Salamon és Wellis... ..	2.50 mm. kőszén
Neuschlosz Marcel szakosztályi elnök... ..	egy fuvar fa
Weisz Manfréd gyáros	50 kgr. borsóleves conserv
N. N.... ..	10 liter eczet eszentia és 10 kgr. só
Viktória gőzmalom	1 zsák rozs liszt
Konkordia gőzmalom	1 zsák 4-es liszt
Erzsébet gőzmalom... ..	1 zsák 5-ös liszt
Haggenmacher Henrik	50 kgr. 2-es liszt
Pesti Hengermalom... ..	1 zsák 1-es liszt
Topits József és fia	10 kgr. macaroni 5 kgr.
... ..	tarhonya 5 kgr. tészta
Magyar czukoripar r. t.... ..	25 kgr. kockacukor
Quentzer testvérek	6 drb. kalap
Wégh Elek	nyakkendők
Nemlaha Gyuláné (Kassa)	6 pár érmelegítő
Schneider József	4 alsónadrág, 4 pár harisnya, 4 trico-ing
Kolarits József... ..	1 vég ruhaszövet.
Ismeretlen	4 pár nyári cipő, 2 sapka
Müller J. L.	1 csomag (100 drb.) mosdó szappan
Édeskuty Jenő	5 kgr. dió, 5 kgr. szilva, 2 doboz teasütemény
Rechnitz H. M.... ..	1 zsák szilva, 1 zsák dió

Hajduska A. és társa	narancs- és füge
Gerbeaud Henrik	1 doboz csukorka
Rigler József Ede	papírnemű- és íróeszközök
Toldy Lajos	képeskönyvek és ifjusági iratok
Lampel Róbert... ..	képeskönyvek és ifjusági iratok
Franklin társulat	képeskönyvek és ifjusági iratok
Singer és Wolfner	képeskönyvek és ifjusági iratok
Sziklai Sándor	játékszerek
Fodor Kálmán	papír dobozok

Pénzbeli adományok:

Vaszarj Kolos bibornok herczegérsek Ő Eminentiája egyesü-	
letünk védnöke	10 frt.
Rakovszky István elnök úr ő Nagyméltósága házassága 25 éves	
évfordulója alkalmából	25 frt.
özy. Saxlehner Andrásné úrnő	5 „
Schulz Vilmos	2 „
Vuk M. és fiai	2 „
Salgótarjáni köszénbánya r. t.	3 „
Kitséer Sámuel	5 „
Glatz Henrik	1 „
Sch. R.-né úrnő	1 „
Calderoni és társa	5 „
Régi Hivek	5 „
Gschwindt-féle gyár	5 „
Seyderhelm Ernő	2 „
özy. Freysingné úrnő... ..	1 „
Kovács Gyula	1 „
Budapest budai kereskedelmi társulat	5 „
Grum Ferencz	1 „
Bettelheim Miksa	2 „
Kozma István	50 kr.
Arató Gyula... ..	50 „
Adriányi Emil	50 „
a VI. ker. külső-váczi-úti közs. elemi isk. tantestülete	4 frt 30 kr.
(Ebner Károly 10 kr, Scherzer Károlyné 20 kr, Marossy Árpádné	
50 kr, Deszátt B. Amália 10 kr, Hajnal Ilona 10 kr, Szervanszky	
Irén 20 kr, Thezarovits 10 kr, Lipinszky Irma 10 kr, Szlemenitsné	
11 kr, Petrus Emma 10 kr, Boár Béláné 13 kr, Szervey György 20	
kr, Soha Árpád 10 kr, Révhegyi Iván 10 kr, X. Y. Z. 50 kr,	
Husztolecz József 10 kr, Róth Lajos 20 kr, Alkér Hermina 50	
kr, Ring István 10 kr, Kardos E. 10 kr. Hermann G. 10 kr,	
Gyisták Endre 10 kr, Walder Adolf 10 kr, N. N. 10 kr, Szle-	
menits 10 kr, Schnöller Imre 10 kr.,)	
Bessenyei Géza	2 frt,
Humboldt	5 „

Goszleth István	3 frt.
Deák Ferencz páholy... ..	3 „
Aczélhang férfi dalegylet	3 „
Nemlaha Gyuláné	1 „
Neruda Nándor	2 „
Müller Mórné úrnő gyűjtése	24 „
(Müller Mórné 3 frt, Umrath és társa 2 frt, Freiszleder Nándorné 2 frt, Szimon István 2 frt, Monaszterly és Kuzmik 2 frt, Ladstätter P. L. és S. 2 frt, Haris, Zeilinger és társa 2 frt, Márton 2 frt, Sárkány Pál 1 frt, Calderoni és társa 2 frt, Breslmayer Kálmán 1 frt, Schottola Ernő 1 frt, Haas és Czjzek 1 frt, Hagn Károly 1 frt.)	
Eintracht egyesület	10 frt,
Mechwart A.	5 „
Böhm József úr gyűjtése	9 frt 50 kr.
(Böhm József 1 frt, Schreyer József 50 kr, Wack Keresztély 50 kr, Kuncz Ferencz 50 kr, Mann 50 kr, Wichmann Ede 50 kr, dr. Karácsony 50 kr, Vajda Ernő 50 kr, Weisz 50 kr, Breutner 50 kr, Hoisty 50 kr, Mai Manó 50 kr, Ney 50 kr, Hirschfeld Mór 50 kr, Kopstein 50 kr, Bunt 50 kr, Erneror 50 kr, Wolf 50 kr.)	
özv. Herich Károlyné	5 frt,
özv. Fuchs Rudolfné	2 „
Kubik Irén	1 „
Biber Károly	1 frt 50 kr,
Mandlik A.	2 frt,
Hungária páholy... ..	5 „
Alpár Ignác	5 „
Hollán Ernőné úrnő gyűjtése	21 „
(Szily Kálmánné 1 frt, Hollán Ernőné 2 frt, Giczy Béla altábornagy 2 frt, Szily Dezsőné 2 frt, Bottlik Lajosné 1 frt, Mészáros Károlyné 2 frt, Fehérpataky Lászlóné 1 frt, Békassy Imréné 1 frt, Szokolay Kornélné gyűjtése 5 frt, Zubek József 1 frt, Zubek Antal 1 frt, Békassy Elemérné 1 frt, Matuska Péterné 1 frt.)	
Szokolovits József	2 frt,
özv. Saxlehner Andrásné..	10 „
dr. Székely Ferencz	5 „
Apáthy Fodor Gizella	50 kr,
Vogel Gyula	3 frt.

Kedves kötelességünknek ismerjük, hogy a nemesszivű adakozókról évi jelentésünkben is megemlékezzünk s úgy nekik, valamint azoknak is, kik adományokat gyűjteni szivesek voltak, hálás köszönetünket nyilvánítsuk.

A karácsonyfa ünnepélyt december hó 22-én délután 4 órakor tartottuk meg s minden növendékünknek juttattunk ruhát, játékszereket és édességeket.

Az Asylum felügyeletének kérdését nem sikerült még teljes megelégedésre megoldanunk, reméljük azonban, hogy ha alkalmas bérházat szerezhettünk, ebben a tekintetben is megfelelőleg intézkedhetünk. Ez idejüleg a felügyeletet a szakosztályi elnökök és a titkár végezték, kik különböző időkben keresték fel az Asylumot s mindenkor kellő rendet, tisztaságot találtak. A gyermekek szeretetteljes bánásmódban részesültek, a mi az Asylum gondozójának és nejének kétségtelen érdemül tudható be.

Az egészségi állapot az egész éven át kielégítő volt. Néhány meghűlési eset kivételével, a melyek mindegyikénél a szükséges óvintézkedések megtétettek, súlyosabb bajok nem fordultak elő.

Hálás köszönetet kell, hogy mondjunk e helyen is Dr. Grosz Emil és Dr. Korányi Sándor igazgató-bizottsági tagjainak azon nagylelkű készségükért, melylyel Asylumunk orvosi felügyeletét s a növendékek orvosi kezelését elvállalni sziveskedtek.

Az Asylum felszerelése 2 szoba butorzat megfelelő ágyneműekkel összesen 228 db 538 frt 52 kr. értékben.

Az Asylumban elhelyezett növendékek:

1. Böhm Károly (atyja éjjeli őr, III., Óbudai téglagyár).
2. Fabó Flórián (anyja árusnő, VI., Bulcsu-utca 13.)
3. Forgács György árva (nagyatyja napszámos Zebegényben).
4. Cserven Róza (atyja napszámos, Sósút).
5. Kámerle Mária (atyja utkaparó, I. ker., Budaeörsi-út, utkaparó-ház).
6. Kéber Anna (atyja kőfaragó segéd VI. Angyalföld).
7. Majranek Gizella (atyja napszámos VI. Angyalföld).
8. Petyko Irma (anyja szakácsnő, Budapest).

Az Asylum házirendje.

Az Asylumban elhelyezettek ellátásáról és gondozásáról az egyesület igazgató-bizottsága által felfogadott s illetőleg alkalmazott egyén, vagy család gondoskodik.

Az ellátás tekintetében az igazgató-bizottság által időközönként megállapított heti „Étrend“, az ételek mennyiségét illetőleg pedig az „Élelmi szerek napi kiméréte“ az irányadó.

Az Asylum gondozója köteles a gondjaira bízott gyermekekkel szeliden, atyai szigorral és szeretettel bánni, a számukra meghatározott ételmennyiséget kiszolgáltatni s felügyelni, hogy rendtelenséget ne kövessenek el.

Az étellemezés, világítás és fűtésről a gondozó gondoskodik; ezt illető kiadásai vagy természetben, vagy pedig a napi ár-

folyam szerint térítettnek meg; a tisztogatás és a főzéssel járó gondok fejében kapja a szabad lakást.

Az elhelyezettek mindegyike a megállapított házi- és napirendet követi, ezeknek betartásáról az Asylum gondozója gondoskodik.

Betegség esetén a gyermek szülőihez szállíttatik, a vidékiek pedig a szülők költségén kórházban helyeztetnek el.

Az Asylum feletti főfelügyeletet az egyesület igazgató-bizottsága gyakorolja. Időközönként megállapítja az Asylum látogatásával megbízott egyesületi tagok névsorát s ezt az illetőkkel közli.

A megbízott tag, látogatása alkalmával nevét, a látogatás napjait és esetleges észrevételeit az ezen célra szolgáló ellenőrző könyvbe bejegyzi. Az esetleg előforduló rendetlenségekről a gondnokot s illetőleg az igazgató-bizottságot haladéktalanul értesíti, hogy azok a megtorló s illetőleg orvosló intézkedéseket mihamarabb megtehessék.

Az ellenőrző könyv az igazgató-bizottsági gyűléseken bemutatandó. Kíváncos lévén, hogy a felügyelet teendőiben ne csak a kijelölt tagok vegyenek részt, az egyesület minden egyes tagja jogosult az Asylumot rendes időben meglátogatni s észrevételeit bejegyezni s illetőleg az elnökség tudomására juttatni.

Heti-étrend.

Nap	Reggeli	Özsonna	Ebéd	Vacsora
Hétfő	3 dl. tej, zsemlye	Egy adag kenyér	Gulyás leves, kenyér. Darás metélt	Bab főzelék pirított zsemlyével
Kedd	"	"	Hús leves. Burgonya főzelék főtt hussal, kenyér.	Tarhonya
Szerda	"	"	Borsó leves Rizs vagy dara tejben	Párolt hús burgonyával, vagy pörkölt, kenyér
Csütörtök	"	"	Hús leves, Káposzta hussal, kenyér	Káposzta kalbász-szal, kenyér
Péntek	"	"	Rántott leves Turós metélt	Vajas kenyér, sült burgonya
Szombat	"	"	Hús leves, Kelkáposzta bab, borsó vagy lencse főzelék hussal, kenyér	Főzelék, páros-kalbász, kenyér
Vasárnap	"	"	Hús leves, hús mártás. Sült hús, kenyér.	Rizskásás hús

Élelmi szerek napi kiméréte.

1 növendéknek	Kgr.	Liter	darab
Kenyér	0.35	—	—
Tej	—	0.30	—
Zsemlye főzelékhez... ..	—	—	$\frac{1}{4}$
„ reggelire	—	—	1
Marhahús	0.15	—	—
Liszt	0.15	—	—
„ rántáshoz	0.015	—	—
Tarhonya	0.15	—	—
Rizs	0.7	—	—
Zsir	0.04	—	—
Turó	0.10	—	—
Burgonya	0.30	—	—
„ levesbe	0.10	—	—
Dara	0.15	—	—
Metélt	0.04	—	—
Bab, borsó	0.10	—	—
Káposzta	0.10	—	—
Kalbász	—	—	1

Napirend.

- Reggel: 6—6 $\frac{1}{2}$ -ig felkelés, öltözködés, ágyvetés, mosakodás, házi tisztogatás stb.
- 6 $\frac{1}{2}$ —7 „ előkészülés az iskolába.
- 7 $\frac{1}{4}$ —8 „ reggelizés.
- 1 $\frac{1}{4}$ 8—8 „ Iskolába menés.
- 8—2 „ Tanulás.
- 2—3 $\frac{1}{4}$ 3 „ Hazamenés.
- 3—3 $\frac{1}{2}$ „ Ebédelés.
- 3 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ „ Játékozás, szaladgálás, evőeszközök rendbehozása stb.
- 4 $\frac{1}{2}$ —6 „ Tanulás, feladatok készítése.
- 6—7 „ Házfoglalkozás.
- 7—7 $\frac{1}{2}$ „ Szabad idő.
- 8—8 $\frac{1}{2}$ „ Czipő és ruha tisztítás.
- 8 $\frac{1}{2}$ —9 „ Ima, lefekvés.

A vakok ügyével foglalkozó szakosztály.

Magyarországban az 1890. évi népszámlálás szerint Horvát-Szlavonországot bele nem értve 15,430 vak egyén találta-tott. Ez a szám körülbelül a tényleges állapotot tünteti fel. Van pedig ennyi szerencsétlen számára egyetlen intézetünk, melyben évente 100—120 vak egyén neveléséről és tanításáról gondoskodnak. A többi elhagyatott, tehetetlen s ha az intézetben, vagy szülői gondoskodásából tanul is valami kézimunkát, azt értékesíteni nem tudja s így kenyerét megkeresni nem képes.

Nagyon nehéz helyzetben volt tehát a szakosztály, midőn a felett tanácskozott, hogy mily irányban fejtsen ki tevékenységet, a tanítás előmozdítása, tehát az értelmi képzés terén intézetek létesítése által, vagy pedig valamely kenyérkereseti ág elsajátítása s a munkaközvetítés terén.

Az intézetek létesítése csak abban az esetben biztathatott sikerrel, ha egyesületünk a maga részéről is tetemes segélyvel járulhatna nemcsak a létesítéshez, de az évi fenntartáshoz is. Erre, tekintve egyesületünk szerény anyagi helyzetét, a legközelebbi jövőben nem nyílik kilátás.

Foglalkoztató műhely s ezzel kapcsolatban a családtalan vakok részére szerényebb menház felállítása, valamint a munkaközvetítés terén szerényebb eszközökkel is üdvös és jótékony eredményt lehet elérni s egy ilyen intézmény helyes szervezés mellett, csekélyebb befektetést követel és önmaga nyújtja a fenntartás eszközeit.

A szakosztály ezen két irányban folytatott beható tanácskozást s megállapodott abban, hogy a már képzett vakok foglalkoztatását, kitelepítését, nyers anyaggal való ellátását s a kész munkák értékesítését tüzi ki a legközelebb megvalósítandó célul, nem tévesztvén nem elől az értelmi képzést s ha alkalom nyílik új intézetek létesítésének elősegítését sem.

Ezen határozatnak megfelelőleg a szakosztály az iparos vakok gyámolításának módozataival, statisztikai adatok beszerzésével foglalkozott s remélhetőleg már a legközelebbi jövőben megkezdheti ez irányu üdvös tevékenységét.

A hülyék ügyével foglalkozó szakosztály.

A legnehezebb és egyszerűs mind a legnehezebb feladatok egyike jutott osztályrészül ezen szakosztálynak. Azokat kell védelmébe fogadni, a kik a gondviselés bölcs rendelkezéséből em-

beri alakkal birnak ugyan, de alig-alig képesek az emberi méltóságnak megfelelőleg élni; azokról a szegény nyomorultakról kell gondoskodnia, a kik állandó felügyelet hiányában önmagukban, vagy másokban is öntudatlanul kárt tesznek.

És ezeknek a száma is rengeteg nagy. 15,908 ilyen szerencsétlent irtak össze a legutóbbi népszámláláskor s ezt a számot sem lehet túlzottnak állítani.

Ezeknek a számára is csak 2 intézet (1 állami és 1 magán) áll fenn s e kettőben együttesen alig 100 ilyen szerencsétlen kaphat elhelyezést.

A szakosztály mérlegelve az egyesület erejét, látta, hogy sem tanintézet, sem pedig a tanulásra képtelen hülyék számára ápoló és foglalkoztató intézet létesítése nem áll módjában, ha csak támogatást nem nyer az állam, vagy egyes törvényhatóságok részéről. Mintán pedig az állam már maga tart fenn tanintézetet s egy ilyen intézet létesítése esetén az állami támogatás megnyerése kevésbé látszott valószínűnek, a szakosztály menház felállítása iránt tette meg a kezdeményező lépéseket, a mely menház a csekély szellemi képességgel bíró hülyéknek foglalkozást nyújtson s őket gondos ápolásban részesítse.

E menház érdekében kérvénynyel járult a belügyi és közoktatásügyi kormányhoz, valamint a székesfőváros közönségéhez, arra kérve őket, hogy e menházba megfelelő évi segély nyújtása mellett ilyen szerencsétleneket elhelyezni sziveskedjenek. A belügyi kormány ez intézet áldásos voltát s annak szükségességét elismerve, az 1898. évi költségvetésbe 2000 frt segélyösszeget vett fel s a székesfőváros tanácsa is kilátásba helyezte, hogy mihelyt a menház felállítatik, annak fenntartási költségeihez hozzájárulni hajlandó.

A szakosztály ezen biztató kilátások mellett a menház szabályzatát elkészítette s egyuttal lépéseket tett az iránt is, hogy a menház számára alkalmas terület birtokába jusson.

Hiszszük, hogy a kormány jóakaratu támogatásával, az esetleg gazdagabb családok gyermekei után fizetendő tápdíjakból a menház költségei fedezhetők lesznek és ezen kiválóan humanus intézmény áldásos működését már a közel jövőben megkezdheti.

* * *

A szakosztályok ezen szép reményekre jogosító működéséről beszámolva, kellemes kötelességet teljesítünk, midőn a szakosztályok tagjainak, különösen pedig azok elnökeinek előzékeny gondosságuk, a hatóságoknál történt közbenjárásuk s önzetlen, feláldozó munkásságukért hálás köszönetünket fejezzük ki.

Tagjainknak a száma a lefolyt évben 133-al szaporodott

és pedig 92 rendes, 13 pártoló és 32 alapító taggal. Az alapító tagok közül nagyobb összeggel léptek be: Königswarder Hermann báró 1000 frttal, özv. hevesi Bischitz Dávidné férje nevére tett 100 frttal és ifj. hatvani Deutsch József 100 frttal.

Elhalálozott és kilépett egy alapító és 18 rendes tag. Volt tehát az egyesületnek az év végén 825 tagja és pedig 588 rendes 64 pártoló és 173 alapító.

Egyesületünk évi jövedelmei a megállapított költségvetés kereteit tetemesen túlhaladták, a mely öröndetesen tanúsítja egyesületünk népszerűségének fokozódását.

A gyarapodás elősegítésében kiváló buzgóságot fejtett ki Dr. Grosz Emil igazgató-bizottsági tagunk, a kinek ezen ténykedéseért ez alkalommal is elismerő köszönetünket fejezzük ki.

Vagyonunk 2375 frttal szaporodott ez évben s a múlt évi 4904 frttal szemben az év végén 7279 forintot tett ki, mely a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál van folyószámlán elhelyezve.

Végül még azon javaslattal lépünk az igen tisztelt közgyűlés elé, hogy az egyesület címének és az alapszabályok némely pontjának módosítását elfogadni szíveskedjék.

Javasoljuk ugyanis:

1. hogy az egyesület czíme a következőleg változtattassék meg:

A „Szeretet“ testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító orsz. egyesület Budapesten“

2. hogy az egyesület évi rendes, valamint alapító tag-sági díja felemeltessék és pedig a rendes tagdíj 2 frtra (4 koronára) az alapító tagdíj 50 frtra (100 koronára) ugy azonban, hogy az egyesület eddigi tagjainak jogukban álljon tetszés szerint a régi, vagy az újabb tagsági díjak fizetése.

3. hogy a 13. § a következő ponttal bővítettessék ki:

„Utalványozzák a szakosztályok körében felmerült s a közgyűlés, vagy igazgató bizottság által megszavazott kiadásokat.“

4. hogy a 26. §. első bekezdése így szóljon: „Minden évben, legkésőbb május havának első felében rendes közgyűlés tartatik stb.“

5. hogy a 27. §. a közgyűlés összehívása ne két, hanem egy héttel történjék a határnap előtt.

Midőn ezen jelentésünket a t. közgyűlés elé terjeszteni szerencsénk van, tisztelettel kérjük, hogy azt tudomásul venni s javaslatunkat elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 1898. április hó 25-én.

Az igazgató-bizottság és választmány nevében:

Gróf Battyány Gézáné
elnök,

Rakovszky István
elnök.

Scherer István
titkár.

Pénztári kimutatás

1897. december 31-én.

Bevétel

Kiadás

		Egyenként		Összesen				Egyenként		Összesen	
		frt	kr.	frt	kr.			frt	kr.	frt	kr.
1.	Pénztári maradvány 1896. év végén .			—	23	4.	Tőkésített alapító tagsági díjak . . .	1820	—		
2.	Rendes bevételek:						„ adományok	200	—	2020	—
	a) Tőke kamataiból 1886. évről . . .	220	—			2.	Irodai költségek			100	—
	1897. első félévről . . .	123	12	343	12	3.	Pénztár kezelési költségek			100	—
	b) Tagsági díjakból és pedig:					4.	Pénzbeszedő százaléka (10%)			68	60
	1. hátralékokból rendes tagdíj . . .	192	—			5.	Segélyezések				
	„ pártoló „	100	—				a) Állandó segélyek	60	—		
	„ alapító „	185	—	477	—		b) Asylum fenntartási költségei . . .	1208	37		
	2. 1897. évben						c) Rendkívüli segélyek	223	22	1491	59
	rendes tagdíj	220	—			6.	Hivatalos közlöny előfizetésére . . .			234	—
	pártoló „	130	—			7.	Nyomtatványok, postadíjak és egyéb				
	alapító „	1990	—	2340	—		alapszabályszerű kiadások			377	07
3.	Adományokból			984	01	8.	Tőkésítendő alapító tagdíjak			355	—
4.	Neuschlosz Marcell alelnöktől az Asy-					9.	Egyenleg maradvány			—	44
	lum házbérére (1897. október 31-ig)			349	50						
5.	Petyko Irmától tápdíj fejében.			36	00						
6.	A karácsonyfára begyűlt adományok			216	84						
	Összesen			4746	70		Összesen			4746	70

Budapest, 1897. december 31-én

Alpár Ignác s. k.

ellenőr.

Megvizsgáltuk és rendben levőnek találtuk:

Dr. Szabó József s. k.

pénztáros.

Wallfisch Géza s. k.

Grum Ferencz s. k.

Császár Dénes s. k.

számvizsgálók.

Vagyon-mérleg

1897. évi deczember 31-én.

VAGYON.

		frt	kr.
1.	Folyószámlán elhelyezett tőke a Pesti H. E. Takarékpénztárnál	6924	—
2.	Készpénz készlet	355	44
	Összesen	7279	44

TEHER.

		frt	kr.
1.	Vagyon egyenleg :		
2.	a) a Pesti H. E. Takarékpénztárnál folyó- számlán elhelyezett tőke	6924	—
	b) tőkésítendő alapító tagdíjak	355	44
	c) 1898. évre készpénz átvitel	—	—
	Összesen	7279	44

Budapest, 1897. deczember 31-én.

Alpár Ignác s. k.
ellenőr.

Dr. Szabó József s. k.
pénztáros.

Megvizsgáltuk és renden lévőknek találtuk.

Grum Ferencz s. k.

Wallfisch Géza s. k.

Császár Dénes s. k.
számvizsgálók.

Kiadás

Rakovszky István, s. k.
egyes. elnök

Egyesületünk tisztikara, igazgató-bizottsága s választmánya:

Védnök:

Vaszary Kolos bibornok herczegérsek.

Elnökök:

Gróf Batthyány Gézáné

Rakovszky István

Alelnökök:

Hollán Ernőné

Kléh István

Hampel Józsefné

Benitzky Lajos

özv. Herich Károlyné

Neuschlosz Marcel

Titkár:

Scherer István

Jegyzők:

Adler Simon,

Berinza János,

Mihálik Lajos

Pénztáros:

Dr. Szabó József

Ellenőr:

Alpár Ignác

Igazgató-bizottság:

Női tagok:

Dr. Bőke Gyuláné

Müller Mórné

Hauszmann Alajosné

Dr. Nagy Ferenczné

Dr. Hegedüs Sándorné

Gróf Pálffy Daun Lipótné

Kiss Pálné, Szapáry Vera grófnő

Gróf Pejacevich Arturné

Kvassay Istvánné

Rakovszky Istvánné

özv. Kovács Zoltánné

Gróf Teleky Sándorné

Lónyay Gabrielle

Gróf Zichy Leona

Medveczky Frigyesné Zichy grófnő

Férfi tagok:

Gróf Batthyány Géza

Grünberger Lipót

Burchard-Bélaváry Konrád

Gyertyánffy István

lovag Falk Zsigmond

György Aladár

Dr. Grosz Emil

Horváth János

ifj. Dr. Jankovics Béla
Klimes Gyula
Dr. Korányi Sándor
Dr. Mandello Károly

Dr. Schwarczer Ottó
Dr. Szenes Zsigmond
Dr. Szmrecsányi Miklós
Dr. Wagner Géza

Női választmány:

Bánó Ödönné
Burchard-Bélaváry Konrádné
Blum Bertalanné
Dr. Bató Herikné
Berczik Árpádné
Gróf Csáky Albiné
Czibur Bertalanné
Dunkl Norbertné
Gróf Desewffy Marianne
Dr. Feleki Béláné
Fluss Józsefné
Dr. Frenkl Sándorné
Dr. Fülöp Károlyné
Gallauner Lujza
Grünhut Miksáné
Győri Gschwindt Mihályné
Hajós Józsefné
Dr. Heinrich Kálmánné
Gróf Károlyi Tiborné
özv. gróf Károlyi Györgyné
özv. gróf Károlyi Gyuláné
Báró Kemény Kálmánné
Dr. Klasz Pálné
Kovács Kálmánné
ifj. Laczkó Antalné

Lustig Emma
Lubich Etel
özv. Jánoki Madocsányi
Gyuláné
Madarász Lajosné
Magyary Gézáné
Mandello Minna
Nábráczky Gyuláné
Nemlaháné Levatic Irma
Gróf Péchy Konstantinné
ifj. Pilaszanovits Józsefné
Dr. Radó Antalné
Dr. Reik Ferenczné
Saborszky Edéné
Sántha Kálmánné
Scherer Istvánné
Simonyi Szerafin
Dr. Steinfeld Vilmosné
Dr. Szabó Sándorné
Szeth Czeczília
Szentmáriay Dezsőné
Szmik Lajosné
Tomasek Emma
Dr. Török Gyuláné
Végh Arturné

Férfi választmány:

Gróf Apponyi Sándor
Arató Gyula
Barkassy Géza
Benitzky Árpád
Dr. Bossányi Iván
Brázay Kálmán
Dr. Bruck Jakab
Dr. Beke Manó
Borbély Sándor
Böhm József

Császár Dénes
Gróf Desewffy Dénes
ifj. hatvani Deutsch József
Dr. Kerékgyártó Béla
Kozma István
Lakatos Miklós
Lánczy Leó
Leitner Károly
Linzer Béla
Dr. K. Lippich Elek

ifj. Luczenbacher Pál
 Mauthner Adolf
 Mértay Benedek
 Dr. Niedermann Gyula
 Pállik Béla
 Pótsa József
 Quittner Zsigmond
 Ráth Péter
 Edeskuty Jenő
 Dr. Fekete Ignác
 Fluk Ádám
 Dr. Gerő Lajos
 Gonda József
 Goszleth István
 Grötschl Imre
 Grum Ferencz
 Hindy Kálmán
 Hopf János
 Jálics Géza

Dr. Jankovits János
 Kállay Gyula
 Dr. Kürti József
 Dr. König Ferencz
 Sohr Manó
 Scharrer János
 Dr. Schuschny Henrik
 Stern Gusztáv
 Sturmann György
 Sváb Károly
 Dr. Szabó Sándor
 Szalay Imre
 Szokolovits József
 Dr. Than Károly
 Taritzky Ferencz
 Tolnai J. Béla
 Villányi Alajos
 Wallfisch Géza
 Weninger Vincze

ifj. Gróf Zichy Nándor

Számvizsgálók :

Grum Ferencz
 Császár Dénes
 Wallfisch Géza

Alapító tagok.

1894. év.

Arnstein Henrik	25 frt	Budapest	20 frt
Basch Gyula dr.	"	Buda-óbudai honvéd-	
Barkassy Géza	"	egylet	"
Baumgarten Lajos	"	15 Corvín Mátyás páholy	"
5 Bellovits Ödön	"	Czibakháza	"
Benitzky Árpád	"	Deutsch Nándor	"
Berczik Árpádné	"	Dumtsa Jenő	"
Bernát Kálmán	"	Edesky Lajos	"
Böhm József	"	20 Emmer Kornél dr.	"
10 Brázay Kálmán	"	Emmer Kornélné	25 frt
Breitner L. Zsigmond	20 frt	Ernszt Kelemen	"
Bruck Jakab dr.	"	Eszterházy Ernő gróf	"

	Fekete Ignác dr.	„	Nikolics Feodor báró	„
25	Fiume város	„	Nikolics Feodor báróné	„
	Fluk Ádám	„	Okány	„
	Fluss Józsefné	„	Pálffy Daun Lipótné	„
	Fuchs Vilmos	„	grófnő	„
	Glatz Henrik	„	75 Pilaszanovits Józsefné	„
30	Goszleth István	„	Pivár Ignác	„
	Grötschl Imre	„	Popper István	„
	Györi Gschwindt Mihály	„	Rakovszky István	„
	Györi Gschwindt Mihályné	„	Rakovszky Istvánné	„
	Gyertyánffy István	„	80 Reck Vilmos	„
35	Győr város	„	Reik Ferenczné dr.	„
	György Aladár	„	Reform páholy	„
	Haas Fülöp és fiai	„	R. H.	„
	Hacker Bertalan	„	Rieger György	„
	Hajós József	„	85 Róna Zsigmond	„
40	Hickisch Lajos	„	Scheible Armand	„
	Holtzspach A. fiai	„	Schuberth Ármin	„
	Homolka György	„	Schuschny Henrik dr.	„
	Humboldt páholy	„	Schwarcz Lajos	„
	Hungária páholy	„	90 Simon Jakab	„
45	Illés Károly	„	Stern Gusztáv	„
	Jálics Kálmán	„	Szabó József dr.	„
	Jankovich János dr.	„	Szalay Imre	„
	Jászládány	„	Széchenyi Ferencz gr.	„
	Jász-árokszállás	„	95 Széchenyi Ferencz grófné	„
50	Kállay Gyula	„	Szenes Zsigmond dr.	„
	Kis-Ujszállás	„	Szentiványi Gyula	„
	Kléh István	„	Szentmáriay Dezső	„
	Kohner Ágoston	„	Szentmáriay Dezsóné	„
	Kolozsmegye	„	100 Szerb Györgyné	„
55	Kőszeg	„	Szeth Czeccília	50 frt
	Kürti József dr.	„	Szűsz István	25 frt
	Lánczy Leo	50 frt	Temesvár	„
	Mai Manó	25 „	Thék Endre	25 frt
	Mako	„	105 Tóth László	„
60	Mészáros Károly dr. †	200 frt	Török Szt.-Miklós	„
	Mezőtúr	25 frt	Totis Adolf †	„
	Miskolcz	25 frt	Villányi Alajos	„
	Mohr v. Blumenstöckl	„	Vogel Gyula	„
	Müller Mór	„	110 Wagner Géza dr.	25 frt
65	Müller Mórné	„	Wack Keresztély	„
	Neer Ferencz	„	Wallfisch Géza	„
	Nemlahané Lev. Irma	„	Walheim János lovag †	„
	Neuschlosz Marcel	„	Willinger Ferencz	„
	Neuschlosz Ödön	„	115 Wunsch Róbert	„
70	Ney Lipót	„	id. Zichy N. János gr.	„

1895. év.

Batthyány Gézáné grfnő	25 frt	özv. gróf Károlyi	
Batthyány Lajos gróf	"	Györgyné Zichy gófnő	frt
Csáky Albin gróf	20 "	Kovács Kálmánné	25 "
120 Debreczen	25 frt	Nagy Dezső	25 "
Gömörmegyei nép és		Nagy Kőrös	25 "
iparbank	"	130 Rimaszombat	25 "
Hegedüs Sándorné	"	Rimaszombati takarékpénztár	25 "
Hirsch Móricz báró	200 "	Szatmár-Németi	25 "
Hecht Jenő dr.	25 "	Üchtritz Zsigm. báró	25 "
125 Károlyi Tiborné grfnő	25 "		

1896. év

135 Burchard Bélavári		Kemény Kálmánné	
Konrád	50 frt	bárónő	25 frt
özv. Benitzkyné Batthyány Ilona grófnő	25 "	140 Reiner Zsigmond	25 "
Deutsch Károlyné	25 "	Babarczy Schwarzer	
Hollán Ernőné	25 "	Otto dr.	25 "

1897. év.

Benitzky Lajos	25 frt	özv. Károlyi Gyuláné	
Hevesi Bischitz Dávid	"	grófnő	25 frt
	100 frt	160 Korányi Sándor dr.	"
Blum Bertalanné	25 "	Königswarter Hermann báró	1000 "
145 Desewffy Dénes gróf	"	ifj. Laczkó Antalné	"
Desewffy Marianne	"	ifj. szobbi Luczenbacher Pál	"
Desewffy Alajos	"	Lustig Emma	"
Desewffy Béla	"	165 Makó	"
ifj. Hatvani Deutsch József	100 "	Mohácsi iparosok olvasóköre	"
150 Édeskuthy Jenő	"	Nikolics Feodor báró	"
Eisele József	"	Pállik Béla	"
Galilei páholy	"	Pejacsevich Artur grófnő	"
Grosz Emil	"	170 Potsa József	"
Hauszmann Alajosné	"	Schulz Vilmos	"
155 özv. Herich Károlyné	"	Svab Károly	"
Hirsch Jakab	"	Dr. Than Károly	"
Hopf János	"		
Jálics Géza	"		

1898. év.

Batthány Iván gróf	50 frt	özv. Gróf Kornis	
175 Dr. Cselley János	25 frt	Miklósné	25 frt
Dr. Falussy Gusztáv	50 frt	Ujpesti polg. leányisk.	25 „
Hajós Józsefné	„		

Egyesületünk titkári hivatala (VIII. ker., Sándor-utca 38.) szíves készséggel szolgál felviágosítással és tanácscsal a siketnémák, vakok és hülyék elhelyezése, tanítása, vagy nevelése szempontjából hozzá intézett kérdésekre, nemcsak egyesületünk tagjainak, hanem bárkinek is. A székesfővárosban lakók naponta délután 2—4 óráig, szóbeli felvilágosítást is kaphatnak.

Látó vakok.

A gondviselés néha sajátyszerű játékot űz. Megfoszt egyik érzékétől egy csoport embert, megbénítja tevékenységét, engedi hogy hamis fogalmakkal gazdagodjék s akkor kiválaszt a sok közül egyet, vissza adja neki a nélkülözött kincset, tehetetlenné teszi vele, eddig szerzett ismereteit értéktelenné teszi előtte s tapogatozásra kényszeríti az ismerős világban.

A lélekbuvárok kapva kapnak az ilyen eseteken.

Mit csinál az ember, ha érettebb korban egyszerre visszanyeri nélkülözött érzékét, mit érez, hogyan ítél azokról a tárgyakról, a mikről eddig meg voltak a fogalmai, habár ezek nem feleltek meg a valóságnak?

A tapasztalatokból következtetnek a lélek működésére, az idegek életére s gyűjtik annak a művészi szerkezetű, embernek nevezett természetrajzi egyednek meghatározásához az adatokat.

Mit érez p. o. a vak, a ki a természet szépségeiben soha sem gyönyörködött, a ki sohasem látta az emberi kéz alkotá-

sait, a ki ha érezte is a virág kellemesen bődítő illatát, annak színpompája előtte ismeretlen maradt, ha a szerencsés véletlen visszaadta látóképességét?

Erre választ adnak azok a vakok, a kik visszanyerték látásukat.

Kevesen vannak. Ezek néhányáról közöljük az alábbiakat.

Az első tudott eset Chesselden Vilmos angol orvos ügyességét dicséri.

Egy fiatal ember csak a setét és világos között tudott különbséget tenni. Hozzátartozói Chesselden orvoshoz fordultak, aki a szerencsétlen ifjút 1728-ban szerencsés sikerrel operálta meg s egyuttal megfigyeléseket is tett. Ezek igen érdekesek. A mikor a szemkötőt először levették a fiatal ember szeméről, hirtelen visszahökkent s lehunyta pilláit, mert úgy érezte, mintha az előtte állók szemgolyóját érintenék.

A távolságról egyáltalán semmi fogalommal nem birt s csak hosszas gyakorlat után tudott különbséget tenni a közel és távol között.

Épp oly kevésbé ismerte meg az alakot és nagyságot. A kutyát és macskát szüntelen összetévesztette egymással. Feledekenységét nagyon restelte s nehogy kérdeznie kelljen, egy alkalommal megfogta a macskát, behunyt szemmel tapogatta, mint azt vak korában szokta, azután hosszasan és merően meg-nézve, mondá: „No cicza, ezentul már meg foglak ismerni.”

Nagyon csodálkozott azon, hogy nem azok a tárgyak tet-szenek neki legjobban, a miket vak korában kellemeseknek és szépeknek gondolt, valamint nem azokat a gyümölcsöket találta legszebbeknek, a mik neki legjobban ízlettek.

Érdekes kísérlet volt, a mit vele képekkel tettek. Azt hitték, hogy az azokon ábrázolt alakokat megismeri; de nem úgy volt mert csak két hónap elmúltával vette észre, hogy való alakokat ábrázolnak, addig helyenként befestett lapnak gondolta őket. Mikor azután megérintette a képet, azon cso-dálkozott el, hogy hogyan lehetséges laposnak érezni azt, a mi gömbölyűnek látszik s megütközve kérdezte, hogy az újjai csal-ják-e meg, vagy a szeme?

Azt is érdekes róla felemlíteni, hogy nem sok előnyt re-mélt a látástól, legfeljebb, hogy írni és olvasni megtanulhat; sőt azt állította, hogy a vak előnyben van a látó fölött, mert sötétben bátrabban járhat-kelhet, minthogy látó korában sem kellett neki gyertya, ha éjjel a házban járkált.

Igen érdekes egy másik eset, melyet ugyancsak angol orvos közöl 1826-ban. Egy 46 éves nő nyerte vissza látását szerencsés operatio folytán. Első nap nagyon keveset látott s a fény szemének igen kellemetlen volt. Másnap már többet tudott megkülönböztetni, de a tárgyak ismeretlennek maradtak előtte s nagyon elkedvetlenítette az, hogy azokat a tárgyat,

a miket megtapintás után olyan könnyen megnevez, szemeivel nem tud megismerni.

A 16-ik napon kikocsizott fivérével. Arra a kérdésre, hogy hogyan lát, azt felelte: „Ma nagyon jól látok és igen sokfélét, csak legalább meg tudnám mondani, hogy kicsodák, de én igazán nagyon ostoba vagyok.“ Majd kérte fivérét, hogy ne ostromolja kérdésekkel, mert még nem tudja szemeinek kellő hasznát venni; hogy jól lát az bizonyos s hogy bensejében nagy változáson ment keresztül ezt érzi, de leírni nem tudja.

Igen nehéz volt neki a távolságot felismerni. A közvetlen szeme elé tartott tárgyat távolabb keresgélte kezével, míg máskor egész közelinek látta a nagyobb távolságban levőket.

De legnehezebben tudta az alakot megkülönböztetni. Egyszer egy nagy kulcsot és egy írótartót adtak kezébe, a miket először becsukott szemmel érintett s nevezett meg. Ugyanezt a két tárgyat helyezték azután elébe az asztalra és nyitott szemmel már nem tudta megmondani, hogy melyik az írótartó s melyik a kulcs.

Franz J. lipcei orvos is ír le egy esetet 1841-ben. Egy 17 éves, kitünő tehetségű s kiváló finom tapintású ifju szemét operálta meg. Három nappal a műtét után vették le először a köteléket az ifju szeméről. Az orvos kérdésére, hogy mit lát, azt felelte, hogy fényes térséget lát maga előtt, a melyben minden homályos és mozogni látszik. A fény azonban annyira bántotta szemeit, hogy azokat behunyta. Két nappal később újra kísérletet tettek vele. Ekkor golyókat látott maga előtt, a mik, ha a szemét fordította, mozogtak. Sokáig nem tudott egy tárgyra nézni, mert a fény szemét bántotta. Némi idő múlva az orvos többféle kísérletet tett vele. Először színes szalagokat rakott elé s megnevezte előtte mindegyiket. A patiens minden szint felismert, csak a sárgát és zöldet tévesztette gyakran össze.

Azután mintegy három lábnyi távolságra koczkát és golyót tett eléje. Hosszabb gondolkodás után négyszögű illetve kerek tárgynak mondotta ezeket. A gulát, melynek egyik oldalát látta csak, lapos háromszögnek vélte s midőn azt úgy fordították, hogy egyszerre két lapját láthatta, nem volt képes megmondani, mi lehet. Ezen kísérlet után az orvos kérdezte, hogy minő benyomást tettek reá a tárgyak, mire azt felelte, hogy először csak a különbséget látta a golyó és koczka között, de azt megnevezni csak akkor tudta, midőn a tárgyak körvonalaít *ujjai hegyében érezte*, mintha tényleg megtapintotta volna őket. Mikor a kezébe adták a gulát, golyót és koczkát nagyon csodálkozott azon, hogy nem ismerte fel őket, pedig tapintás utján már ismerősök voltak előtte.

Kezdetben minden nagyon közelnek és nagynek tünt fel előtte s mindent laposnak látott. Bár tapintás utján tudta,

hogy az orr az arczból kidomborodik, ezt mégis egyenes lapnak látta. Kiváló értelme és jó emlékezőtehetsége daczára eleinte nem ismerte meg a rokonait mindaddig, míg hangjukat nem hallotta s nem volt képes ismert tárgyak látható tulajdonságait emlékezetből elősorolni. Ha megakadt, azonnal tapintó érzékét vette igénybe s ennek segítségével találta el a tárgy nevét.

A legujabb eset ismét Amerikában fordult elő s erről e lapok 1-ső száma hozott közleményt. Röviden leírjuk még egyszer ezt az esetet is.

Egy New-Yorkban lakó német nő fordult Wilson orvoshoz nővére unszolására. Az orvos biztató szava öntött bátorságot beléje s a műtét végrehajtatott. A kötelék levételekor tágas helyiségben volt s úgy érezte, mintha hátrafelé huznák. Egyszerre megjelent előtte az orvos arcza, a mit nem olyan-nak talált, mint a milyennek képzelte. Szegleteseknek gondolta az arczokat. Mikor másodszor oldották le a szemkötőt, különös tárgyat látott maga előtt. Megtapogatta, a szék volt. Mihelyt valamit megtapintott, mindjárt felismerte. Nagyon ki-nevették, mikor az udvarban a fát látta s előbb meg kellett tapogatni, hogy megismerje. A butorzatot kicsinynek találta. Mig vak volt nagyon vigyázott arra, hogy bele ne ütődjék valamibe, mosolygott magán, hogy milyen nagynak képzelt mindent: Ha valamit mutattak neki, behunyta szemeit s megtapintotta, hogy megismerje.

Természetes, hogy a látásukat visszanyert vakok bizonyos idő leforgása után megtanulták használni szemeiket, a mint látás hiányában minden vak megtanulja az ujjaival pótolni a látó idegeket.

Ez a néhány szórványosan előforduló eset bepillantást enged a vak gondolat világába, bizonyítékot szolgáltat arról, hogy bármennyire fejlett is a tapintó érzéke, tiszta fogalmat alkotni a nagyság, alak, szín, távolságról még sem tud, hogy lelkében a tárgyak nem abban az alakban élnek, a milyenek a valóságban, hogy külön világot terem magának, a mit bátran nevezhetünk a képzelet világának, a melyben szépnek látja, a mi fülét kellemesen érinti, ingerlőnek és kíváncsnak, a mi izlésének megfelel.

Ha ez a legutóbb előfordult szerencsés eset tudomására jut annak a sok ezer szerencsétlen vaknak, hánynak a szívét fogja megdobogtatni a remény, hány fog vágyakozást érezni az után a világ után, a melyben él és mozog, a melyben ott-honosnak érzi magát, a melyről tapintása után szerzett fogal-makat, a melyről ime a látóvá lett vakok bevallják és beiga-zolják, hogy nem alkothattak tiszta fogalmat, a mely előttük mégis ismeretlen maradt.

Csalfa remény, hiu vágyakozás, a mely azonban mégis félmillió ember keblében izgat. Hiszen az ismeretlen annyira ingerlő, a valóság olyan csábító.

De a csalódás keserű.

Külföldi szemle.

A német siketnémáknak nevezetes halottjuk van. Pacher János, egyike a legrokonszenvesebb egyéneknek Hamburgban, halt meg hirtelen. Nevezetes szerepet játszott ő abban az elkeseredett harczban, melyet a mult években a németországi siketnémák a jelnyelv tanítása érdekében a tanítóikkal vívtak. Hamburgban járt az intézetbe, azután porcellánfestő volt, de ezt a mesterséget nem szerette s helyette a kőmetészt tanulta meg. 23 éves korában önálló üzletet nyitott, melyet csakhamar nagyobbitania kellett s nemsokára gyárat emelt, melyet mintaszerűen rendezett be. Ügyessége megszerelte gyára számára az udvari szállítói czimet s később kereskedelmi tanácsos lett. 25 éves működésének jubileuma alkalmából a perzsa nap és oroszlán-rend II. osztályát kapta kitüntetésül. 36 éves korában megnősült, a felső pomeraniai elnök siketnéma leányát vevén nőül. Házasságuk gyermektelen maradt. A siketnémák ügyéért mindig kész volt síkra szállni s ezért sorstársai osztatlan tiszteletét és szeretetét vívta ki.

A bécsi siketnémák segélyegyletének ez idő szerint 33 ezer frt vagyona van. Évente 1200—1300 frt segélyt osztanak ki megszorult sorstársaik között. Az egylet tisztviselői mind siketnémák.

A prágai siketnémák egylete már 29 év óta áll fenn, ez idő alatt közel 38 ezer frt vagyont gyűjtött össze. Az egylet ő felsége 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából „özvegyek segítő alapját“ létesített. Az évi kiadás segélyezésekre meghaladja az 1400 frtot. Az egyesület vezetői szintén mind siketnémák.

A zürichi eskórosok intézetében a lefolyt 1896. évben összesen 90-en jelentkeztek felvételre. Naponta átlag 152 beteg volt az intézetben, a kik 32 hold földön üzték a gazdálkodást és kertészetet. A felügyelő személyzet 36 egyénből állott, a kiknek nehéz feladat jutott a szerencsétlenek ápolása körül.

A gmündeni gyengeelméjűek intézetében 112 ápolat és növendék volt 1897 július 1-én. Az intézetben 3 osztály volt.

Az elsőben a tanulók, a másodikban az iparosok és földművesek voltak elhelyezve, a harmadikban azok voltak, a kik ápolásra szorultak.

Svédországban a társadalom gondoskodik a hülyékről. Az államnak nincs egyetlen intézete sem, még a tanítóképző-intézet is társadalmi alkotás. Az állam évi 125 ezer koronát áldoz az intézetek segélyezésére. A tanításra alkalmatlan hülyék semminemű segélyben nem részesülnek. Minden intézetnek van orvosa, de az intézet vezetője nem lehet orvos.

Brémában egy egyesület alakult, melynek célja, hogy Brémában ápoló- és nevelő intézet létesíttessék hülyék számára. Az új intézet ez év szeptember havában nyílik meg.

A klagenfurti siketnéma-intézet 50 éves multra tekinthet vissza. Keletkezését Hartel György tanítónak köszöni, aki kezdetben maga tartotta fenn kis iskoláját, majd egy egyesület alakult, mely gyámolította s végre Karinthia nyújtott állami segítséget. Az intézet január hóban tartotta meg jubileumi ünnepélyét saját szűkebb falain belül.

A kölni siketnéma-intézetet egyesület tartja fenn a város támogatásával. Az intézetnek 851 ezer márka vagyona van s a legutóbb 10 év alatt 180 ezer márka adományt kapott. Az egyesület 1893-ban alapította az iskolát s ez idő alatt összesen 1 millió 327 ezer márkát fordított fenntartására. Az alapítás óta 656 siketnémát tanítottak, kiknek 80% keresetképes egyén s különféle foglalkozást űz.

Vegyesek.

Mesterséges szem. A legújabb találmányok egyike a mesterséges szem, mely a vak ember látó érzékét pótolni volna hivatva. Félméter magas üveg lenne ez, mely az előtte levő tárgyak sugarait egy lemezre veti. Ez a lemez helyettesíti a retzhártyát s a legfontosabb része az új készüléknek. Egyes elemekből áll, melyek a fényingereket befogadják s ezeket világos áram segítségével melegséggé alakítják át s a lemez hátuljára illesztett kéz a melegség alakjában, viszi a képet. az agyközpontba. A jövőben tehát nem a szemükkel fogunk látni, hanem az ujjainkkal s így a gyengeszeműeknek nem lesz szükségük a szemüvegre, valamint a vakok sem fognak vezetőre szorulni, hanem maguk előtt folják a félméter nagyságú bűvös szemet s biztosan fogják elkerülhetni az akadályokat.